

## Täysistunto

Tiistai 15.12.2015 klo 10.01—0.29

### 14.3. Pääluokka 27 Puolustusministeriön hallinnonala

**Toinen varapuhemies Paula Risikko:** Nyt esitellään puolustusministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 27.

#### *Keskustelu*

13.01 **Mika Niikko ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Puolustushallinto toteutti vuosina 2012—2014 laajan puolustusvoimauudistuksen. Tavoitteena oli Suomen puolustuskyvystä huolehtiminen ja pysyvien kustannussäästöjen aikaansaaminen. Uudistuksella Puolustusvoimat sopeutettiin pieneneviin ikäluokkiin ja kasvaviin kustannuspaineisiin. Valiokunta pitää myönteisenä, että Puolustusvoimat on pystynyt palauttamaan vuonna 2015 toiminnan tason uudistuksen mukaisten tehtävien ja suorituskykyisten joukkojen tuottamisen edellyttämälle tasolle. Tämä taso pystytään valiokunnan saaman selvityksen mukaan säilyttämään myös vuonna 2016. Valiokunta pitää myös myönteisenä, että puolustusmateriaalihankintoihin on pystytty lisäämään parlamentaarisen selvitystyöryhmän raportin mukaisesti 50 miljoonaa euroa.

Toimintamenojen osalta valiokunta toteaa, että toimintaympäristön muutos edellyttää nykyistä korkeampaa Puolustusvoimien toimintavalmiutta. Kiireellisiä toimenpiteitä vaativat erityisesti Maavoimien nopean toiminnan valmiuden nostaminen ja kyberpuolustuskyvyn kehittäminen.

Valiokunta kiinnittää huomiota lisäksi siihen, että puolustusvoimauudistus rahoitettiin pitkälti puolustusmateriaalihankintojen kustannuksella ja toiminnasta tinkimisellä. Tehdyt leikkaukset kerryttivät myös kunnossapito- ja koulutusvelkaa. Valiokunta pitää erittäin ongelmallisena sitä, että toimintamenoja joudutaan edelleen rahoittamaan uusien hankintojen kustannuksella. Materiaalihankintojen osuus on vain noin 22 prosenttia ehdotetusta sotilaallisen maanpuolustuksen budjetista. Tasoa ei voida valiokunnan mielestä pitää riittävänä. Materiaalihankintojen osuuden tulee olla noin yksi kolmasosa puolustusbudjetista uskottavan puolustuskyvyn ylläpitämiseksi.

Arvoisa puhemies! Lisäksi pidemmällä aikavälillä haasteena on rahoituksen riittävyys Puolustusvoimien tulossa oleviin suuriin materiaali-investointeihin, kuten Laivue 2020 -hankkeeseen ja Hornet-torjuntahävittäjien korvaamiseen. Näitä hankintoja ei voida sisällyttää normaaliin hankintabudjettiin vaan niitä varten tarvitaan erillisrahoitus. Valiokunta toteaa, että materiaalihankintojen määrärahan niukkuus vaikuttaa väistämättä myös kotimaasta tehtäviin hankintoihin ja kotimaisen puolustusteollisuuden osaamisen kehittymiseen sekä työllistämismahdollisuuksiin. Puolustusteollisuutemme on oleellinen osa kansallista puolustuskkyä ja huoltovarmuutta. Suomelle onkin pienenä puolustusmateriaalin tuottajamaana ensiarvoisen tärkeää, että puolustusteollista kilpailua koskevia säädöksiä tulkitaan EU-maissa samalla tavalla.

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen: Valiokunta toteaa, että vapaaehtoisella maanpuolustuksella on merkittävä rooli Suomen puolustusjärjestelmässä. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnalla vahvistetaan reservin suorituskykyä ja yleistä maanpuolustustahtoa. Valiokunta toteaa lisäksi, että Maanpuolustuskoulutusyhdistys MPK on viime vuosina paikannut ansiokkaasti myös Puolustusvoimien kertausharjoituksissa ollutta vajetta. Valiokunta pitää tarpeellisena, että tätä kustannustehokasta toimintaa hyödynnetään edelleen jatkossakin ja haetaan tarkoituksenmukainen tasapaino Puolustusvoimien ja MPK:n järjestämien kertausharjoitusten välillä. Samalla tulee ratkaista rahoitustapa, jolla turvataan MPK:n toimintaedellytykset tulevina vuosina. Valiokunta lisää 400 000 euroa maanpuolustusjärjestöjen tukemiseen.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hankintamenoista muutama lause: Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että momentin liikkumavara käynnissä olevien operaatioiden muutoksiin ja mahdollisiin uusiin operaatioihin on erittäin pieni. Tämä koskee myös ulkoasiainministeriön hallintoalalta maksettavia kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenoja. Kyseisten momenttien määrärahat tulee valiokunnan mielestä pitää vähintään sillä tasolla, että tarvittaessa pystytään aloittamaan kiireellinen uusi operaatio ilman lisätalousarviomenettelyä.

**13.06 Puolustusministeri Jussi Niinistö:** Arvoisa rouva puhemies! Puolustusministerinä olen luonnollisesti tyytyväinen siitä positiivisesta mielenkiinnosta, jonka hallinnonalan ensi vuoden talousarvioesitys on eduskunnassa saanut. Edustaja Niikon esittelemä valtiovarainvaliokunnan mietintö korostaa mielestäni oikeita asioita, ja mietinnössä esitetyistä asioista on helppo olla yhtä mieltä. Kiitän kaikkia asianosaisia.

Puolustusmenojen maltillinen korotus ensi vuonna mahdollistaa materiaalihankintojen lisäämisen, ja konsernisäästöistä huolimatta voimme pitää toiminnan tason ensi vuonna kuluvan vuoden tasolla. Tämä tarkoittaa, että reserviläisten kertausharjoituksista, varusmiesten maastovuorokausista, Ilmavoimien lentotunneista ja Merivoimien alusvuorokausista ei tingitä. Olen samaa mieltä valiokunnan kanssa, että toimintaympäristön muutos edellyttää nykyistä korkeampaa toimintavalmiutta. Sitä voimme lisätä kustannusneutraalisti lainsäädäntöä kehittämällä sekä tietysti lisäämällä resursseja. Tuon ensiksi mainitun kehittämiskohteen osalta toivon, että tässä salissa olemme yhtä mieltä niistä lainsäädännön uudistuksista, joita hallitus jatkossa esittää paremman toimintavalmiuden saavuttamiseksi.

Mitä materiaalihankintojen osuuteen sotilaallisen maanpuolustuksen budjetista tulee, niin asia ei ole aivan yksinkertainen. Hallituksen täydentävän esityksen mukaan materiaalihankinnoista siirretään 51 miljoonaa euroa toimintamenoihin. Sitä varallisuutta ei kuitenkaan käytetä toiminnan rahoitukseen, vaan sitä käytetään muun muassa uusien järjestelmien kunnossapitoon ja varaosiin. Budjettiteknisesti nämä katetaan toimintamenojen puolelta, mikä sinällään hämärtää kieltämättä perinteisen kolmijaon tarkastelua. Varsinaisissa materiaalihankinnan kuluissa on hankkeina etenevät materiaalihankinnat, joista monet ulottuvat usealle vuodelle. Toimintakulujen puolella on vastaavasti järjestelmien kunnossapitoon tarkoitettuja varaosia ja ampumatarvikkeita. Olen valiokunnan kanssa samaa mieltä, että puolustusvoimauudistuksen aikana Puolustusvoimiin syntyy sekä koulutusta että varaosavajetta. Tämän vajeen poistamiseksi on töitä tehtävä.

Erityisen kiitoksen haluan antaa eduskunnalle vapaaehtoisien maanpuolustuksen määrärahojen nostamisesta aiemmalle tasolle. Tämän lisäyksen ansiosta meidän ei tarvitse leika-

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

ta vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta, joka on kaikkiaan kustannustehokas tapa pitää yllä reservimme taitoja. Valiokunnan tahto Puolustusvoimien ja Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen yhteistyöstä ja rahoituksesta on hyvä ohjenuora.

Arvoisa puhemies! Myös opposition vastalauseessa oli kiinnitetty huomiota puolustuksen rahoitukseen ja esitetty pieniä korotuksia. Tämä on miellyttävä viesti, koska maanpuolustus, jos mikä, on yhteinen asiamme. Pääoppositiipuolue SDP:n vastalauseessa oli kolme lausumaehdotusta. Näihin totean, että nyt käsittelyssä oleva budjettiehdotus kyllä riittää reservin kertausharjoitusten tason ja määrän ylläpitämiseksi tämän vuoden tasolla. Samoin eduskunnan esittämä lisämääräraha vapaaehtoiseen maanpuolustukseen riittää turvaamaan maanpuolustusjärjestöjen toiminnan.

Arvoisa puhemies! Lopuksi lyhyesti vielä kriisinhallinnasta. Tasavallan presidentti ja hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittinen valiokunta eli TP-UTVA keskusteli viime viikolla 11. joulukuuta konkreettisista toimista, joilla Suomi vastaa Ranskan Pariisin terroriiskujen jälkeen esittämään avunantopyyntöön sekä Yhdysvaltain pyyntöön liittyen Isis-vastaiseen koalitioon. Vastauksena näihin Suomi osaltaan tarjoaa jatkoa Pohjois-Irakissa olevaan Erbilin koulutusoperaatioon ja sen laajentamista sekä Libanonin UNIFIL-operaatioon osallistumisen laajentamista. Aiemminhan Suomi jo päätti vahvistaa osallistumistaan YK:n MINUSMA-kriisinhallintaoperaatiossa Malissa korkeintaan 20 henkilöllä. Nyt TP-UTVAssa päätettiin selvittää määrän kasvattamista. Edellä mainituista operaatioista aiheutuvat kustannukset edellyttänevät lisämäärärahoja sotilaallisen kriisinhallinnan momenteille ensi vuonna, mutta niiden osalta hallitus tuo esityksensä lisätalousarviossa. Sotilaallisen kriisinhallinnan ajankohtainen tilanne huomioiden oli positiivista, että SDP ja vihreät esittivät lisämäärärahaa sotilaallisen kriisinhallinnan kalustomenoihin. Olemme yhtä mieltä siitä, ettei suomalaisia sotilaita pidä lähettää puutteellisesti varustettuina maailmalle.

**Toinen varapuhemies Paula Risikko:** Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat osallistua debattikeskusteluun, varaamaan 1 minuutin mittaisen puheenvuoron painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. Ja tässä yhteydessä jo sanon, että ensisijaisesti tässä alussa puolustusvaliokunnan edustajat saavat puheenvuoron, mutta toki muutkin.

**13.11 Ilkka Kanerva kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiedämme hyvin, että turvallisuusympäristö on muuttumassa epämiellyttävällä tavalla, tavalla, joka merkitsee sitä, että meidän on myöskin käytännössä kyettävä tekemään johtopäätöksiä, johtopäätöksiä, jotka merkitsevät ratkaisuja ulko- ja turvallisuuspolitiikan lisäksi myöskin puolustuspolitiikkaa koskien. Sisäministeriöhän on tässä jo ollut monella tapaa äsken käydyssä keskustelussa keskiössä. Kysyisin ministeriltä tässä yhteydessä: mitkä tästä turvallisuusympäristön muutoksesta johtuvista asioista ovat sen kaltaisia, jotka valmiuden kohottamista ajatellen ovat nyt kiireellisimpiä ja välttämättömiä asioita, jotka vaativat nyt Suomen huomiota? Ja samalla totean, että kriisinhallintamenot eivät toteudu, linja on oikea tässä suhteessa, eli tilanteen mukaan on edettävä, mutta toivon, että tässä suhteessa myöskin kyetään pitämään nyt omaksutusta linjasta kiinni.

**13.13 Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Puolustushallinnon budjetit ovat jakautuneet, niin kuin ministeri tuossa sanoi, perinteisesti kolmeen pääluokkaan henkilöstön, materiaalien ja toiminnan osalta. Nyt kuitenkin tässä ministerin puheen-

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

vuorossa tuli esiin, että myös kehyskaudelle liittyy suuria haasteita tämän kolmion osalta, kun materiaalien ja toiminnan välillä budjetin sisällä rahoja liikutellaan. Sanoitte, että tuleville vuosille on kumminkin näköpiirissä, että pystytään turvaamaan kertausharjoitusten tason riittävyys. Mihin faktaan tämä arvio pohjautuu, koska, niin kuin aikaisemmin sainoin, näitä muutoksia budjetin sisällä tehdään koko ajan?

Mutta on annettava myös tunnustusta silloin, kun positiiviselle tunnustukselle paikka on. Sosialidemokraattien omassa vaihtoehdossa olleet asiat hallitus on ottanut oman esityksensä sisään ja viimeksi tämän Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen 400 000 euron lisärahoituksen, jolla pystytään omalta osaltaan turvaamaan maanpuolustusjärjestöjen tärkeä työ. Siitä kiitos.

**13.14 Seppo Kääriäinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Epävarmaksi käyneessä maailmassa on osoittautunut ainakin Suomen puolustusratkaisu, joka perustuu yleiseen asevelvollisuuteen ja niin edelleen, kestäväksi ja viisaaksi, eikä ole mitään syytä sitä ryhtyä miettimään joksikin toiseksi. Jatketaan tältä pohjalta sitä kehittämällä.

Toisekseen se, että budjetissa pystyttiin sopimaan 50 miljoonan määräraha-erästä kalustehankintoihin edustaja Kanervan johtaman työryhmän pohjalta, kertoo myös sen, että yhteistyössä on voimaa. Silloin kun hallitus ja oppositio keskenään pystyvät sopimaan asioista vuosiksi eteenpäin, se kyllä kantaa ja vie myös budjettiin. Tähän liittyvät, arvoisa ministeri, näköalat. Pitää koettaa katsoa, ulottaa 2020-luvulle. Isoja hankintoja on edessä, en niihin puutu, mutta jo pelkästään näiden 230 000:n, meidän Puolustusvoimiemme sodanajan joukkojen, varustaminen ja nykyisten toimintamenojen kattaminen aiheuttaa kyllä ensi vuosikymmenellä melkoista päänsärkyä. Miten te katsotte tähän näköalaa, johon muun muassa kansliapäällikkö Rätty näytti viimeisimmäksi viitanneen?

**13.15 Lea Mäkipää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On sanottu, että meillä on kriisi on suurin sitten toisen maailmansodan, ja tiedämme myös, että me olemme geopoliittisesti hankalassa asemassa. Eli meidän pitää mahdollisesti ajatella, onko meillä uhkia ja missä paikassa. Sen takia onkin tärkeää, että meillä on uskottava puolustus- ja turvallisuuspolitiikka. Meillä on uhkia, kyberturvallisuutta ynnä muita, että vaikka me olemme pieni maa täällä Pohjolassa, niin me emme tosiaan välttämättä ole turvassa.

Mutta jos ihan tähän valiokunnan työskentelyyn: Oltiin kiitollisia, että valtiovarat lisäsi tämän 400 000 euroa maanpuolustukseen, jolla tehdään hyvin arvokasta työtä, samoin kriisinhallinnassa, että ollaan vähentämässä joukkoja. Mutta kun tiedetään, mikä on tämän maailman tilanne, niin ei voi koskaan sanoa, että eikö kriisinhallintaan pitäisi osallistua ensi vuonna ehkä jollain äkkiarvaamattomallakin tilanteella, (Puhemies koputtaa) että kaikesta huolimatta ollaan näitä puolustusvaliokunnan määrärahoja saatu pidettyä entisellään tai hieman nostettua.

**13.17 Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensi vuosi näyttää hyvältä, ja pystytään kertausharjoitusmäärät säilyttämään, mutta kehyskausille sisältyy leikkausuhkaa jopa 45 miljoonan edestä, ja tämä vaatii toimia. Kysyisin ministeri Niinistöltä: onko tätä pystytty nyt jo ratkaisemaan?

Vapaaehtoisen maanpuolustustyön lisärahoitus eduskunnasta on varmasti tärkeä, ja myös täällä on keskusteltu EU:n avunantolausekkeesta. Se ja sen täysi hyödyntäminen on

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

tällaiselle maalle, joka ei kuulu Natoon, ensiarvoisen tärkeää, ja kysyisin sitä, millä tavalla tässä lainsäädäntötyössä ollaan edistytty.

Aivan lopuksi: EU:n ampuma-asedirektiivi on tulossa päätettäväksi, ja kysyisin myös ministeri Niinistöltä ajatuksia: millä tavalla se tulee heikentämään meidän maanpuolustustamme, jos se etenee? Toivottavasti Suomesta saadaan tiukka yksimielinen kannanotto, että EU:n ampuma-asedirektiiviä ei tule Suomessa hyväksyä.

**13.18 Sirpa Paatero sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi on tunnettu kriisinhallinnasta, niin sotilaallisesta kuin siviilikriisinhallinnasta, ja tästä syystä sosialidemokraatit ovat tehneet esityksen sekä materiaalien puolelle että henkilöstön puolelle, siitä syystä, että luimme hallitusohjelmaa, jossa on haluttu vähentää henkilömäärä 90—120:een. Nyt on ristiriita siitä, että se haluttu säästö oli varsin suuri, ja nyt kun pyyntöjä tulee ympäri maailman ja kriisejä on, niin nyt on kuitenkin lähdössä eri puolille joukkoja niin siviili- kuin sotilaskriisinhallintaan, ja toivottavasti näin pystytään tekemään. Miten tämä puolustusministerin mielestä on suhteessa siihen säästötavoitteeseen, jonka olette asettanut kriisinhallinnalle, nyt nämä pyynnöt ja ne lupaukset, mitä on annettu?

**13.19 Markus Mustajärvi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kolme kysymystä vastuuministerille.

Ensinnäkin Lissabonin sopimuksen yhteisvastuu- ja avunantolausekkeisiin liittyen. Kun kansallista lainsäädäntöä ollaan muutamassa nyten siitä johtuen, niin näettekö te uhkaa, että EU:n poliittinen paine tekee sen, että tämän avunannon muoto, sisältö ja aikataulu pyritään yhdenmukaistamaan ja että tämä kansallinen harkinta siltä osin kapenee tulevina aikoina?

Toinen kysymys, mikä ihmetytti: Kun viitattiin tähän turvallisuusympäristön muutokseen, niin huomasi julkisuudessa heinäkuulta ministerin avoimet spekulatiot siitä, että Ahvenanmaan asema on muuttunut. Voisitteko täsmentää, kuinka se on muuttunut?

Kolmantena vielä: Kun puhuttiin siviili- ja sotilaallisen kriisinhallinnan rahojen lisäämisestä, niin Afganistaniin on nyt mennyt kaiken kaikkiaan arviolta ehkä 650—700 miljoonaa euroa, ilman että on saatu pysyviä tuloksia. Mitä ajattelette tästä, mikä on Afganistanissa tilanne tänä päivänä?

**13.20 Antti Kaikkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Parasta turvallisuuspolitiikkaa on viisas ulkopolitiikka. Mutta viisautta on myös pitää huolta siitä, että meillä on uskottava oma puolustus kunnossa, ja siitä nyt keskustellaan, kun keskustellaan puolustusministeriön hallinnonalan budjetista.

Ovat tulleet esille jo nämä isot investoinnit, mitä meillä on edessä: uuden laivaston investoinnit, Hornetien korvaaminen — suuruusluokka lähentelee 10:tä miljardia euroa, se tarkentuu lähivuosien aikana. Ilmeisesti päätökset tekee vasta seuraava hallitus, vaikka niitä valmistellaan jo nyt. Onko, ministeri, selvää, että myös seuraava hallitus väristä riippumatta on sitoutunut tähän hankkeeseen? Elikkä onko tästä käyty keskustelua oppositiopuolueitten kanssa, siltä varalta, että nykyinen hallituspohja ei jatkakaan toista kautta peräkkäin — sen tietysti kansa päättää?

Voitteko lisäksi tarkentaa sitä, minkä verran on tarkoitus laajentaa tätä Erbilin koulutusoperaatiota ja Libanonin operaatiota? Onko siitä hallituksella jo käsitys?

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

**13.21 Jaana Pelkonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin minä haluan antaa kiitosta myös 400 000 euron lisäyksestä maanpuolustusjärjestöille. Tämä on erittäin tärkeä asia.

Kuten hyvin tiedetään, Puolustusvoimat on ollut viime vuosina jatkuvien toimintameno- paineiden kohteena. Esimerkiksi Ilmavoimille on kertynyt viime vaalikauden säästöjen ja lisääntyneen operatiivisen toiminnan seurauksena koulutusvelkaa yli 2 700 HN-lentotuntia. Koulutusvelan kuominen kiinni nykyisellä toimintamenokehityksellä on mahdotonta. Ensi vuonna HN-lentotunnit laskevat ilmeisesti 8 800:aan, ellei lisärahoitusta myönnetä. Lentäjien riittävä kouluttaminen ja lentotuntien turvaaminen ovat keskeinen osa suorituskyvyn säilyttämistä. Kysyisinkin ministeriltä: miten tätä koulutusvelkaa on tarkoitus kuroa umpeen?

**13.22 Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy niin vapaaehtoisen maanpuolustuksen neuvottelukunnan kuin maanpuolustusjärjestöjen puolesta lausua mitä nöyrimmät kiitokset valtiovarainvaliokunnalle siitä, että nämä elintärkeät vapaaehtoisen maanpuolustuksen määrärahat nyt sitten säilyvät ennallaan ja tämä 400 000 euron lisäys sinne tuli.

Tässä tietysti toivottavaa olisi se, mistä kysyisinkin arvon ministeriltä: voisiko nyt ensi vuoden budjettia sitten valmisteltaessa käydä valtiovarainministeriön kanssa sen keskustelun, että tätä puliveivausta ei tarvitsisi vuosi toisensa jälkeen tehdä? Me valiokunnassa annoimme hyvinkin jyrkkää palautetta valtiovarainministeriön asiantuntijoille tästä asiasta, mutta tämä pitäisi myös saada eteenpäin.

Oikeastaan kysymykseni liittyy tähän jo Heinosenkin esiin tuomaan ampuma-asedirektiiviin. Se on äärimmäisen tärkeä asia meille. Kuinka näette, arvoisa ministeri, nyt meidän vaikutusmahdollisuutemme tässä asiassa? Me valiokunnassa annoimme tästä jyrkän lausunnon, mutta kuinka me hoidamme tämän EU:ssa?

**13.23 Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministeri Niinistölle hyvin hoidetusta työstä tähän mennessä. Euroopassa eletään hyvinkin poikkeuksellista aikaa, on Ukrainan tilanne ja turvapaikanhakijatilanne — ainakin kaksi asiaa heti kärjessä. Samoin sitten kiitos siitä, että olemme nyt saaneet tähän hallinnonalalle määrärahalisäyksen. Kiitän myös edustaja Kanervan parlamentaarista työryhmää, jonka työn jälki näkyy tässä valtiovarainvaliokunnankin mietinnössä.

Mutta varsinainen kysymys ministerille, koskee puolustusteollisuuden toimintamahdollisuuksia, vähän laajempi kysymys: Miten näette kotimaisen puolustusteollisuuden tilanteen? Huoltovarmuus on yksi tekijä, vastakauppa-ajattelu ei enää ole mahdollista entiseen malliin. Onko suomalaisilla toimijoilla mahdollisuutta toimia kansainvälisillä markkinoilla, joilla valitettavasti myös on hyvin paljon korruptiota ja lahjontaa? Suomalaiset eivät mielellään tähän toimintaan lähde.

**13.24 Thomas Blomqvist r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Försvarsmaktsreformen genomfördes och försvarsmakten är nu dimensionerad på ett bra sätt, men där finns fortfarande utmaningar speciellt när det gäller materielanskaffningarna.

Puolustusvoimauudistuksen toimeenpanon jälkeen Puolustusvoimien koko, perusrakenne ja mitoitus hyvin vastaavat asetettuja taloudellisia vaatimuksia. Tätä muutosta on kui-

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

tenkin jouduttu rahoittamaan materiaalien kustannuksella, ja nykyinen puolustusbudjetti ei ole riittävä tarvittavien materiaali-investointien tekemiseen. Samalla tiedetään, että Puolustusvoimien tehtävien toteuttaminen tulevaisuudessa edellyttää nykyistä korkeampaa toimintavalmiutta ja taistelukestävyyttä. Kysynkin, miten tähän haasteeseen pystytään vastaamaan. Sitten vielä lisähaastetta tuo tämä sotilaseläkeiän nosto. Vaikka puolustusvaliokunta yksimielisesti sitä vastusti, niin tämä on nyt toteutumassa. Mitä ministeri ajattelee siitä, miten tästä selvitään?

**13.25 Marisanna Jarva kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puolustusvoimat on joutunut aikaisemmin merkittävien leikkausten kohteeksi, ja tämä kehitys on uhanut meidän puolustusvalmiuttamme ja on vienyt sitä aivan väärään suuntaan. Tämä uhka on ollut nähtävissä, ja on erittäin tärkeätä, että hallitus — ja myös toivottavasti eduskunta nyt — lisää näitä määrärahoja merkittävällä tavalla. Tämä on erittäin tarpeellista.

Reserviläisten osalta on erittäin tärkeätä se, että kertausharjoitusmäärä saadaan myös vihdoin asialliselle tasolle. Ja tähän liittyen myös tämä maanpuolustuskoulutuksen määräraha: on erittäin hyvä, että tämä määräraha jälleen turvataan, mutta on asiallista myös, että tämä ikävä perinne tämän määrärahan veivaamisesta saataisiin katkaistua. Tahito on kuitenkin ollut eduskunnalla aina tässä sama.

Samaan reserviläisten tilanteeseen liittyy tämä asedirektiivi. Meidän oma maanpuolustusjärjestelmämme on tehokas ja edullinen, eikä näitä harjoittelumahdollisuuksia saa tällä tehottomalla asedirektiivillä heikentää.

Arvoisa puhemies! Tämä sotilaseläkeikä (Puhemies koputtaa) myös nousee tämän eläkkeen noston yhteydessä, (Puhemies: Aika!) ja kysynkin, miten tämä reservivaje paikataan tässä yhteydessä.

**13.26 Pekka Haavisto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin olisin kiittänyt ministeri Niinistöä siitä, että olette ministerin toimeksanne suhtautunut minusta hyvin myönteisesti pohjoismaisen yhteistyön kehittämiseen, eurooppalaisen yhteistyön kehittämiseen ja kansainväliseen kriisinhallintaan. Nämä ovat kaikki tärkeitä pilareita, se nähdään nyt, myöskin Ranskan ja USA:n avunpyynnön osalta.

Mutta olisin kysynyt teiltä teidän näkemystänne oikeastaan tämän eurooppalaisen puolustusyhteistyön kehittymisestä: millä tavalla nyt näiden Ranskankin tapahtumien jälkeen se tulee kehittymään? Kun Ranska käytti tätä kahdenvälistä 42.7 artiklaa — ja vaikka siellä on EU:n sopimuksissa esimerkiksi artikla 222 näitä terrorismi-iskuja varten — niin tulee EU:n piirissä tällaista yhteisen puolustuksen kehittymistä muulla tavoin kuin yksittäisten maiden pyyntöinä ja bilateraalisesti? Aiheuttaako tämä nykytilanne jotakin uutta siellä päässä?

**13.27 Markku Pakkanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse myös yhdyin niihin edustajiin, jotka kiittävät valtiovarainvaliokuntaa tästä vapaaehtoisesta maanpuolustustyön määrärahan tason korotuksesta, ja toivon tulevaisuudessa myös, niin kuin täällä on esitetty, että se voitaisiin etukäteen jo varmistaa.

Kriisinhallinta-asiat ovat itselleni läheisiä, ja nyt kun Ranska esitti tämän oman pyyntönsä ja Suomi sitten vastasi siihen mielestäni hyvin osallistumalla muun muassa tähän Libanonin UNIFIL-operaatioon, niin kysynkin ministeriltä, miten näette tulevaisuudessa kansainvälisen kriisinhallinnan tehtävän. Olisiko Suomella mahdollisuutta lisätä varoja

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

sinne ja osallistua yhä useampaan kriisinhallintakohteeseen ja näin saada kokemusta ja harjoitusta suomalaisille reserviläisille? Ja toisaalta, mikä on tämä vapaaehtoisen maanpuolustuksen kokonaistaso — riittävätkö siihen määrärahat tulevaisuudessa?

**Toinen varapuhemies Paula Risikko:** Myönnän vielä kolme vastauspuheenvuoroa ennen ministerin vastausta, ja he ovat edustajat Terho, Salolainen ja Kasvi.

**13.29 Sampo Terho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Asevelvollisuuden pohjaava itsenäinen puolustus on suomalaisten yhteinen asia, kunnia-asia ja ulkomailakin arvostusta herättävä asia. Tässä mielessä on hyvin lohdullista kuulla ministerin suusta, että kertausharjoituksia kyetään ylläpitämään ja myös hankintoja tekemään nyt korotettujen määrärahojen turvin. Molemmat nimittäin ovat välttämättömiä, että koko asevelvollisuutemme pohja eli maanpuolustustahto säilyy, että reserviläiset kokevat, että he ovat edelleen osa puolustusjärjestelmää, ja että he näkevät, että meillä on myös materiaalia, millä puolustusta voidaan sitten kriisihetkelläkin ylläpitää.

Maavoimat on puolustuksemme tärkein osa Suomen geopoliittinen asema huomioiden. Miten nyt näillä uusilla määrärahoilla pystytään tekemään materiaalihankintoja nimenomaan Maavoimien suhteen, ja jääkö joitain välttämättömiä suorituskykyä edelleen täyttämättä?

**13.30 Pertti Salolainen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen ja Ruotsin välinen sotilaallinen yhteistyö on syventynyt viime aikoina ennennäkemättömästi. Totean, että esimerkiksi Ruotsin puolustusministeri totesi vastikään, että Suomi on ainoa maa, jonka kanssa vallitsee yhteisymmärrys siitä, että harjoittelemme sellaisia tilanteita varten, jotka ovat myöskin rauhan tilan ulkopuolella. Eli tähän liittyy sitten vielä erittäin syvä yhteistyö harjoitusten muodossa eri aloilla, ja tämä tulee vaatimaan jonkun verran resursseja, uusia resursseja. Kysyn ministeriltä: onko meillä valmiuksia tähän syvenemiseen, joka on varsin nopeasti nyt tapahtumassa, ja pystymmekö vastaamaan tähän huutoon?

**13.31 Jyrki Kasvi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nykyään turvallisuushaasteet ovat aiempaa monimuotoisempia. Sodan ja rauhan välille on syntynyt harmaa alue, jota kuvaavat pienet vihreät miehet, hybridisota ja disinformaatio. Esimerkiksi kyberhyökkäys voi lamauttaa nykyaikaisen yhteiskunnan ilman yhtäkään laukausta. Samaan aikaan Suomen valmistautumista kyberuhkiin on verrattu Helsingin kaupungin citykanien torjunnan resursseihin, eikä kyse ole suurista summista. Yhden käytetyn panssarivaunun hinnalla Suomen verkkoturvallisuuden resurssit olisi mahdollista käytännössä kaksinkertaistaa. Miten nämä uskottavan kansallisen kyberpuolustuksen resurssit turvataan? Huomio ja rahat kohdistuvat suuriin investointeihin, kuten hävittäjähankintoihin.

**Toinen varapuhemies Paula Risikko:** Ministeri Niinistö, 3 minuuttia tässä vaiheessa, ja sitten vielä ennen seuraavaan asiaan siirtymistä pidetään 5 minuutin loppupuheenvuoro, mutta nyt 3 minuuttia, olkaa hyvä. (Jussi Niinistö: Paikalta vai?) — Ei ole väliä.



## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

**13.31 Puolustusministeri Jussi Niinistö:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia edustajille rakentavista kysymyksistä. 3 minuuttia on kovin lyhyt aika vastata, mutta yritän mahdollisimman moneen vastata.

Puolustusvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Kanerva totesi, että turvallisuusympäristö on muuttunut. Siihen me varmasti voimme kaikki yhtyä, ja sen johdosta on velvollisuus tehdä ratkaisuja. Tämä valmiuden kohottaminen on se akilleenkantapää tämän yleiseen asevelvollisuuteen pohjautuvan reserviläisarmeijan muodostamisessa, mutta voimme kustannusneutraalisti tällä vaalikaudella tehdä toimenpiteitä nimenomaan lainsäädäntöön. Etenkin reserviläisiä voimme kutsua kertausharjoituksiin nykyistä kolmen kuukauden aikaa lyhyemmässä ajassa ja voimme esimerkiksi varusmiesten käyttöä pohtia laajemmin. Tämänäyttypisiä uudistuksia voimme hyvin tehdä kustannusneutraalisti.

Edustaja Kari kysyi kehyskauden haasteista. Kertausharjoitusten taso tullaan säilyttämään priorisoimalla. Yleisestä asevelvollisuudesta tämä hallitus ei aio tinkiä, joten reserviläisten kertausharjoitukset ja varusmiesten koulutus pyritään säilyttämään mahdollisimman korkealla tasolla.

Edustaja Kääriäinen kysyi 2020-luvun näköaloista ja etenkin sodanajan joukkojen varustamisesta. Mehän pienensimme puolustusvoimauudistuksen yhteydessä sodanajan joukkojamme yli kolmanneksella, 230 000:een, ja kieltämättä niiden varustamisessa on vielä huomattavia puutteita. Tämä on asia, jota on tämän vaalikauden aikana selontekoprosesseissa katsottava, etenkin tässä uudessa puolustusselonteossa. Tämä on asia, johon on yhteisesti otettava kantaa samassa hengessä kuin viime vaalikaudella edustaja Kanervan johtama parlamentaarinen puolustus selvitysryhmä teki ja hyvän konsensuksen löysikin.

Edustaja Heinonen kysyi myös kehyskaudesta, mutta myös tästä EU:n avunantolainsäädännön edistymisestä. Toivottavasti ensi kevätkaudella eduskunta saa jo pureksittavaa tässä suhteessa.

Useampi edustaja kysyi ampuma-asedirektiivistä ja sen vaikutuksesta Suomeen, ja vaikutus Suomeen kohdistuu etenkin vapaaehtoiseen maanpuolustukseen. Valtioneuvosto on ottanut selvän kannan tätä ampuma-asedirektiiviä vastaan, ja samoin eduskunnassa puolustusvaliokunta ja hallintovaliokunta ovat ottaneet rakentavat kannat näihin. Nyt on tehtävänä vaikuttaa tähän valmisteluun ja tuoda Suomen kantoja esiin. On käynyt selväksi, että Suomen maanpuolustusratkaisua, yleiseen asevelvollisuuteen pohjautuvaa puolustusratkaisuumme, ei riittävästi Euroopan unionin tasolla ymmärretä, ja tämä on vaikuttamisen paikka meille.

Edustaja Mustajärvi kysyi Ahvenanmaan asemasta, onko se muuttunut. Ei ole. Ahvenanmaa on edelleen demilitarisoitu ja neutralisoitu alue, mutta turvallisuusympäristömme on kiistämättä muuttunut. Edustaja Mustajärvi kysyi myös Afganistanin tilanteesta ja sanoi, että siellä ei ole saavutettu pysyviä tuloksia, ja kysyi, mikä on tilanne. Kieltämättä tilanne on heikko, ja nyt ostimme lähinnä aikaa sillä, että jäädytämme joukkojen tämän vuoden vahvuuden myös ensi vuodeksi. Se on myös Suomen etu. Pyrimme sillä hillitsemään maahanmuuttotulvaa Suomeen Afganistanista.

**Toinen varapuhemies Paula Risikko:** Debatti jatkuu, ja seuraavaksi edustaja Kanerva puheenjohtajana valiokunnasta.

**13.35 Ilkka Kanerva kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Menen yllättäen vähän puolustuspolitiikasta syrjemmälle ja kysyn, näkeekö ministeri enää mitään

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

mahdollisuuksia siihen, että sotilaseläkeikäkysymyksessä tehty ratkaisu voitaisiin tavalla tai toisella siten purkaa, että siitä ei aiheutuisi Puolustusvoimille lisäkustannuksia, niin kuin nyt on käytännössä tapahtumassa.

Mutta sitten puolustuspoliitiikkaa koskien kysyisin ministeriltä sitä, onko meillä nyt menossa sellainen aktiivinen konkretiavaihe Ruotsin kanssa tapahtuvan yhteistyön eteenpäinviemiseksi, joka jatkaisi sitä johdonmukaista linjaa, joka on ollut tässä nähtävissä jo joitakin vuosia, johon edustaja Salolainen viittasi ja jossa toivottavasti olisi saavutettavissa paitsi kahden kesken myöskin Suomen ja Ruotsin yhteisesiintymisenä laajemmin meidän turvallisuusympäristössämme konkreettisia tuloksia.

**13.36 Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minusta tässä keskustelussa tai lähinnä kysymyksissä paistaa aika lailla semmoinen ylimitoitettu optimismi. Täällä käytetään ilmaisuja "korotetut määrärahat" ja niin edelleen, joka synnyttää mielikuvan, että meidän rahoitusasemamme puolustushallinnon puolella olisi positiivinen. Kuitenkin meillä on tiedossa, että meillä ei ole selkeätä käsitystä, ei parlamentilla eikä sen paremmin maan hallituksella, millä rahoitetaan keskeiset suorituskykyhankinnat ensiksi Merivoimille ja myöhemmin Puolustusvoimille, niin kuin edustaja Kaikkonen omassa puheenvuorossaan ansiokkaasti myös toi asian esille. Sen takia tässä yhteydessä pitää kiinnittää ensisijaisesti huomiota meidän oman huoltovarmuutemme kannalta keskeisiin toimiin, Patriaan, Nammoon ja niin edelleen. Sen lisäksi, että tätä kautta syntyy suomalaista työtä, tätä kautta syntyy myös suomalaista huoltovarmuutta niille ajoille, kun ja jos siihen tarvetta aikanaan syntyy. Toivotaan tietenkin, että ei.

Kysyn ministeriltä: Viime kaudella vastustitte aktiivisesti (Puhemies koputtaa) Suomen osallistumista kriisinhallintaan. Nyt näyttää teidän kantanne tässä asiassa muuttuneen. Voitteko kertoa, millä perusteella olette tässä niin sanotusti takin kääntänyt oikeaan asentoon?

**13.38 Pirkko Mattila ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kiitos myös omasta puolestani maanpuolustusjärjestöille suunnatusta rahoituksesta ja kiitos ministerille esityksestä. Nyt viitataan vähän edelliseen keskusteluun, jota käytiin sisäministeriön hallinnonalasta, ja salissa oli puhetta paljonkin poliisien niukkenevista resursseista. Te olette esittänyt, että täydennys poliisijärjestelmään voitaisiin ottaa käyttöön niin, että hyödynnetään Puolustusvoimien reserviä, ja haluatte tällä tavalla tarjota sitten omalta sektoriltanne tukea sisäisen turvallisuuden parantamiseksi tai turvaamiseksi. Mitä tälle hankkeelle tällä hetkellä kuuluu?

**13.38 Sirpa Paatero sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tähän kriisinhallintaan uudelleen. Onko nyt niin, että hallitus haluaa satsata kaikkiin näihin nyt esitettyihin pyyntöihin, mikä tarkoittaa sitä, että vähintään nykyinen määrä, eli yli 500 henkilöä, olisi sitten ympäri maailman näissä kriisipesäkkeissä? Ja jos toisaalta se vedetään siihen hallitusohjelman mukaiseen 90—120:een, niin mikä on siinä tapauksessa meidän kriisinhallintakoulutuksemme tulevaisuus? On ihan eri asia kouluttaa alta sataa henkilöä kuin 500:aa—1 000:ta henkilöä per vuosi.

**13.39 Seppo Kääriäinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Rauhan-  
turvatoimintahan täyttää ensi vuonna 60 vuotta. Ensimmäiset joukot läksivät Suezille. Se

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

on muuttunut kriisinhallintatoiminnaksi ajan muutosten myötä. Suomi on ollut ja on erittäin uskollinen YK:n apuri näissä asioissa YK:n jäsenmaana tietenkin. Minun kysymyksestä kuuluu, arvoisa ministeri: kun kriisinhallintatoiminta on mennyt enemmän ja enemmän koalitioiden suuntaan, koalitiokonseptien suuntaan, Suomi osallistuu erilaisiin koalitioiden kriisinhallintaoperaatioissa, niin pidätkö tätä suuntaa Suomen kannalta hyvänä ja suotavana suuntana, vai olisiko tämä ikään kuin entisten aikojen kriisinhallintamalli, pitkäjänteinen osallistuminen operaatioihin ja johtovaltiorooli siellä, parempi Suomen kannalta asioita katsottuna?

**13.40 Markus Mustajärvi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä tähän turvallisuusympäristön muutokseen, joko todelliseen tai ainakin, voisi sanoa näin kriittisemmin, osaksi jopa korostettuun puheeseen siitä. Mielenkiinnolla seurasin tiedotusvälineitä liittyen USA:n presidentinvaaleihin, ennen kaikkea republikaanien presidentinvaalivaihtoehtoihin, ja siellähän oli puhetta tämmöisestä pienoissotilasliitosta. Yhtenä vaihtoehtona otettiin esille Pohjoismaat ja Baltian maat kahdeksan maan ryhmänä. Mikä on teidän arvionne, arvoisa ministeri, kertooko tämä siitä, että Yhdysvalloissa Suomi nähdään jo ainakin puolittain sotilasliiton jäsenenä paljon lähemmin ja että tämä maaryhmä sitten kokonaisuudessaan liittyisi lähemmäs Nato-jäsenyyttäkin?

**13.41 Pekka Haavisto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olisin jatkanut vähän tuota edustaja Kääriäisen pohdintaa. Voidaanko ajatella, kun näitä koalitioita nyt muodostuu, että rauhanturvatehtävien tai kriisinhallintatehtävien riskitasot voivat olla erilaisia riippuen siitä, kenen koalitiossa ollaan mukana? Onko tätä ministeriössä pohdittu ja oletteko itse pohtineet tätä, että samalla kun vastataan näihin myönteisesti, niin millä tavalla näitä riskiarvioita ajatellaan ikään kuin koalitioiden johtajien mukaan, ja olisivatko esimerkiksi YK-johtoiset operaatiot tässä mielessä ongelmattomampia?

Ja toinen kysymys: Kun olette taustaltanne tutkija ja itse olen kovasti pohtinut sitä, mitä sota on, ja kun Ranska joutui terrorihyökkäyksen kohteeksi, niin todettiin, että maa on joutunut sotilaallisen hyökkäyksen kohteeksi ja siihen haetaan apua näitä kanavia pitkin, ja kuitenkin terrorismin tavoite usein ei ole maa-alueiden valtaus eikä hallituksen vaihtaminen sinänsä vaan yleisen epäjärjestyksen aiheuttaminen ja kaaoksen luominen, millä tavalla te erottelette tätä terrorismiin vastaamista ja sitten sotatoimia toisistaan ajattelussanne?

**13.42 Aila Paloniemi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiedustelulainsäädännön jälkeensä jääneisyys ja sen vaikutukset kansalliseen turvallisuuteen ovat ilman muuta mittavat. Jo ennen Pariisin iskuja hallitus käynnisti kolme erillistä lainsäädäntöhanketta tavoitteena vastata paremmin kansallisen turvallisuuden uhkiin ja mahdollistaa kattavampi ulkomaantiedustelu ja tietoliikennetiedustelu turvallisuudesta vastaaville viranomaisille. Parlamentaarisen työryhmän työ aloitetaan huomenna. Kysyisin ministeriltä: näettekö, onko olemassa muita lainsäädäntötarpeita, joita pitäisi pikaisesti pistää hankkeeksi ja toimeksi, koska tämä turvallisuusympäristö on näin radikaalisti ja nopeasti muuttunut?

**13.43 Kimmo Kivelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On annettava tunnustusta siitä, miten hienosti puolustushallinnon sektorilla toteutettiin vaadittavat sopeuttamistoimenpiteet ja vielä nopeutetussa aikataulussa. Mutta aiheellisesti on oltava huolissaan siitä, onko tämä tapahtunut sillä seurauksella, että henkilökunnan keskuudessa

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

tapahtuu jonkinlaista väsähtämistä. Kysynkin: onko nyt ministerin hallinnonalalla suunnitelmia henkilöstön työssäjaksamisen ja työmotivaation kehittämiseen liittyen?

**13.44 Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Iso asia Puolustusvoimien tulevan toiminnan kannalta ovat nämä korvaavat ennen muuta lentokonehankinnat, ja on sanottu, että nämä tehdään sitten erillisrahoituksella. Minä olen kovasti maanpuolustushenkinen ja pidän tärkeänä, että maanpuolustuksen asiat hoidetaan hyvin. Samalla on kuitenkin kyllä korvaan tarttunut, kun olette käynnistänyt tämän valmistelun, että voidaan todellakin valmistella niin massiivista asehankintaa kuin mitä peräti 60 uuden koneen hankinta olisi, ja olen hivenen huolissani siitä, ettei nyt rakenneta savipohjalle tätä hankintaohjelmaa, kun lentokoneiden hinnat ovat kallistuneet niin tavattomalla tavalla verrattuna kahden vuosikymmenen takaiseen tilanteeseen. Eikö pitäisi miettiä nyt myös tätä kokoluokka-asiaa, ettei käy sitten niin, että kun on tarjoukset jossain vaiheessa saatu, niin sitten sanotaan, että ne perustuvatkin tähän 60:n tai peräti 60:n ylittävän koneen hankintaan? Pitäisi mitoittaa valmiiksi tätä Ilmavoimien lentokonemäärää siihen mahdollisuuteen, joka meillä taloudessa on olemassa.

**13.45 Jaana Pelkonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eläkeuudistuksen aiheuttama merkittävä lisähaaste puolustushallinnolle on jo muutamissa aikaisemmissa puheenvuoroissakin nostettu esiin. Sotilaseläkeiän nostaminen kahdella vuodella tulee siis leikkaamaan ammattisotilasreservin määrää. Valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden mukaan sodanajan tarpeen kattamiseksi pitäisi perustaa 600 uutta virkaa, mikä lisäisi puolestaan Puolustusvoimien kustannuksia noin 40 miljoonalla eurolla vuosittain. Ja minäkin tiedustelin ministeriltä: onko Puolustusvoimissa jo ryhdytty joihinkin toimiin tämän eläkeiän noston johdosta?

**13.46 Antti Kaikkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin voin tuoda esiin huoleni tämän sotilaseläkejärjestelmän uudistamisen seurauksista samaan tapaan kuin tässä Kanerva ja koko valiokunta ja viimeksi Pelkonen toi esille.

Mutta oikeastaan uudistaisin tuon kysymykseni liittyen näihin suuriin hankintoihin, liittyen laivastoon ja Ilmavoimiin. Oikeastaan tuo edustaja Heinäluoman kysymys alleviivaa vielä sitä, onko tässä olemassa riittävä poliittinen konsensus näin isoille hankinnoille. Kun tarkoitus on, että varsinaiset päätökset tehdään vasta seuraavalla hallituskaudella, ja ei nyt voi pitää aivan satavarmana, että tämä nykyinen hallitus jatkaa toista kautta peräkkäin, niin onko tässä käyty riittäviä keskusteluja sen suhteen, että ei tehdä turhaa työtä ja toinen hallitus haluaisi katsoa asiaa joltain aivan toiselta pohjalta? Olisi järkevää, että tässä haettaisiin kyllä aika laaja poliittinen konsensus näille hankinnoille jo tässä vaiheessa.

Kysyisin lisäksi kutsuntauudistuksesta: onko sen suhteen ajatuksia teillä olemassa? Siitä on esitetty erilaisia malleja, muun muassa niin, että naisetkin voisivat olla kutsunnoissa mukana, eivät kuitenkaan varusmiespalvelukseen velvoitettuina, mutta ikään kuin muuten tämmöisenä ikäluokan tsekkauksena ja maanpuolustushenkisyyteen kannustamisena.

**13.47 Reijo Hongisto ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Puolustusvaliokunnan lausunnossa todetaan, että Puolustusvoimat on vuoden 2015 aikana kyennyt palauttamaan kertausharjoitukset, maastovuorokaudet, lentotunnit ja alusvuorokaudet tehtävien ja suorituskykyisten joukkojen tuottamisen edellyttämälle tasolle. Materiaalihankin-

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

toihin on lisätty 50 miljoonaa euroa ja maanpuolustuskoulutusjärjestöjen toimintojen tukemiseenkin lisättiin 400 000 euroa. Antautumisen merkkejä ei ole ilmassa, hyvä niin, ja on syytä kiittää ministeriä jo tähänastisesta toiminnasta.

Arvoisa rouva puhemies! Kiitosten ohella kysyn ministeriltä: kuinka Puolustusvoimat aikoo hyödyntää materiaalihankinnoissaan kotimaisia alan toimijoita?

**13.48 Arto Pirttilahti kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn näihin kiitoksiin valtiovarainvaliokunnalle siitä, että saatiin maanpuolustukselle lisää rahoitusta. Todellakin uskottavan maanpuolustuksen rinnalla pitää puolustustahtoa ylläpitää, ja tämä on yksi hyvä esimerkki siitä.

Kiitos ministerille, olette hoitanut erinomaisesti tätä puolustusvoimauudistusta. Siinä ehkä kuitenkin on monta tekijää vielä tekemättäkin, nytkin 200 työpaikkaa vielä lähtee Puolustusvoimista. Miten tämä uudistus on edennyt, ja ovatko siellä esimerkiksi myös materiaalilaitoksen ja näitten muitten osa-alueet hyvin lähteneet käyntiin?

Toinen asia, minkä edustaja Kanerva ja edustaja Salolainen ottivat esille, on tämä pohjoismaainen yhteistyö varsinkin Ruotsin kanssa, mutta ottaisin tähän esille nyt tämän Norddefcon toiminnan myös laajemmin. Meillä on hyviä esimerkkejä siitä pyöreän pöydän keskustelusta ja yhteishengestä, mitä Pohjoismaihin liittyy ja millä hengellä myös Suomi on tässä mukana.

**13.49 Pertti Salolainen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän puheaikeita ja että ministerillä ei ollut aikaa vastata kaikkiin kysymyksiin, mutta tämä kysymys Ruotsin ja Suomen uudesta, syvästä yhteistyöstä on kyllä sellainen, joka vaatii vastauksen. Olemme täällä usean edustajan toimesta siihen nyt kiinnittäneet huomiot, koska se tulee sisältämään myöskin mahdollisuuden rauhan ajan ulkopuoliseen yhteistyöhön ja pitää sisällään erittäin moninaisia harjoitusmahdollisuuksia.

Lisäksi, mikäli aikaa jää ministerille vastata, kysyn: millä aikataululla katsotte, että nämä laajennetut suomalaisten sotilaiden osallistumiset ulkomaisiin operaatioihin — se laki — voivat tulla tänne eduskuntaan ensi kevätkaudella?

**13.50 Lea Mäkipää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toimintaympäristön muutos vaatii aina Puolustusvoimien korkeaa toimintavalmiutta, on se sitten kysymyksessä maalla, merellä tai ilmassa. Kysyisinkin, mikä teistä on kaikista tärkein: onko esimerkiksi ilmatorjuntapuolustus Suomessa kohdallansa? Ja kun on puhuttu näistä suurista hankinnoista, niin onko mahdollista esimerkiksi yhteistyö, on se sitten Maavoimissa tai sitten näissä erilaisissa Hornet-torjuntahävittäjien korvaamismuodoissa?

Ja vielä lisäksi, kun me ensi vuonnakin olemme 12 sotilaallisessa kriisinhallintaoperaatiossa: olisiko parempi, että keskityttäisiin vain muutamaan harvaan, ettemme olisi näin monessa — oliko niitä nyt 12 vai 13 — eli mikä tuottaisi tulosta?

Ja sitten vielä, kun on puhuttu Afganistanista: jos sieltä nyt kaikki lähtevät pois, niin mikä on tämä Afganistanin tulevaisuus loppujen lopuksi?

**13.51 Mikko Kärnä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan ensimmäiseksi kiitokset ministerille ja hallitukselle siitä suhtautumisesta tähän EU:n asedirektiiviin. Kokonaisuomaanpuolustuksen ja myös muiden harrastusten takia on äärimmäisen tärkeää, että se torjutaan määrätietoisesti. Kaikissa tilanteissa on tietysti tärkeää, että me säi-

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

lytämme uskottavan puolustuskykymme ja että se meidän tilannekuvamme on sellainen, että tämä uskottava puolustus ei muutu uskoteltavaksi puolustukseksi missään tilanteessa. Tässä mielessä maailma on muuttunut hyvin nopeasti.

Edustaja Kasvi nosti omassa kysymyksessään erinomaisesti esille nämä kyberuhat ja kyberturvallisuuden, ja olisin itsekkin kysynyt ministeriltä siitä, millä tavalla aiotte varmistua siitä, että meidän kyberpuolustuskykymme pysyy mukana tässä maailman muutoksessa.

**13.52 Jari Ronkainen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen puolustaminen perustuu vahvaan reserviarmeijaan. On hyvä, että budjetissa on tämä otettu huomioon esimerkiksi tukemalla vapaaehtoista maanpuolustusta. Mutta myös näiden maa-alueiden, joilla vapaaehtoista maanpuolustusta voidaan harjoittaa, säilyttäminen valtion omistuksessa on tärkeää. Tämä koskee muun muassa ampumaratoja. Mikä on ministerin kanta näiden maa-alueiden säilyttämisen suhteen? Ilman näitä alueita reserviläisten harjoittelu on erittäin hankalaa. Nämä kaikki joukothan eivät kuitenkaan sijaitse varuskuntien läheisyydessä.

**Toinen varapuhemies Paula Risikko:** Vielä kaksi vastauspuheenvuoroa, edustaja Jarva, edustaja Wallinheimo, ja sen jälkeen sitten ministerin vastaus.

**13.53 Marisanna Jarva kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kertausharjoitusten ohella meillä reserviupseerien ja reserviläisten mahdollisuus omatoimiseen harjoitteluun ja ammuttatoimintaan on ollut maanpuolustustaitojen ylläpitämiseksi ja puolustuskyvyn ylläpidossa erittäin tärkeä osa.

Arvoisa ministeri, onko ministeriössä selvitetty, mikä on vaihtoehtoinen ratkaisu siinä tilanteessa, jos Suomi ei saa asedirektiiviin poikkeusta edes erityisen maanpuolustusjärjestelmänsä vuoksi?

Olisin myös vielä toistanut kysymykseni tähän sotilaseläkeiän nostoon liittyen: miten ministeriössä on tämä muutos huomioitu? Tämähän koskee myös rajajoukkojen ammattisotilaita.

**13.53 Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Asedirektiivillä olisi toden totta vaikutusta negatiivisesti vapaaehtoiseen maanpuolustukseen, mikäli se menee läpi niin kuin komissio ja monet muut maat sen haluavat menevän. Toki suuresta valiokunnasta saamme tiukan kannan, mikä varmasti helpottaa ministeri Orpoa neuvotteluissa. Sanoitte, että nyt on vaikuttamisen paikka. Suomellehan tämä on enemmän kuitenkin puolustuspoliittinen kuin sisäisen turvallisuuden kysymys. Kysyisinkin: oletteko jutellut kollegoiden kanssa Euroopassa, ja kuinka he suhtautuvat nimenomaan tähän suomalaisen maanpuolustustahdon kannalta äärimmäisen tärkeään kysymykseen?

**Toinen varapuhemies Paula Risikko:** Sitten ministeri Niinistön vastaus, enintään 5 minuuttia, olkaa hyvä.

**13.54 Puolustusministeri Jussi Niinistö:** Arvoisa rouva puhemies! Pyrin vastaamaan mahdollisimman moneen kysymykseen.

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Viime kierroksella edustaja Pelkonen kysyi Ilmavoimien koulutusvelasta. Se on totta, ja se johtuu pitkälti siitä, että alueellisen koskemattomuuden valvontaan liittyviä tehtäviä on viime aikoina ollut tavanomaista enemmän, ja jos tämä ensi vuonna jatkuu, niin on syytä tehdä samoin kuin tänä vuonna: lisäbudjetilla tänä syksynä 100 lentotuntia, koulutuslento-tuntia, annettiin lisää Ilmavoimille — se tarkoitti 900 000:ta euroa.

Edustaja Savola kysyi Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen tai yleensä vapaaehtoisen maanpuolustuksen rahoista, kuten niin moni muukin edustaja. Olen aivan samaa mieltä, että joka vuosi tällaista puliveivausta ei kannattaisi tehdä ja valtiovarainministeriössä tämä asia kannattaisi vihdoinkin ottaa huomioon.

Asedirektiivistä kysyi niin ikään moni edustaja, kuinka voimme tähän asiaan vaikuttaa ja mitä teemme, jos asedirektiivi astuu kaikesta huolimatta voimaan. No, nyt on tosiaan vaikuttamisen aika. Tulen käymään sisäministeri Orpon kanssa Brysselissä. Pyrimme vie-mään Suomen kantaa eteenpäin, kertomaan, minkälainen Suomen puolustusratkaisu on ja minkä takia on tärkeitä, että meillä on vapaaehtoinen maanpuolustus toimivaa. Mutta jos tämä asedirektiivi kaikesta huolimatta menee läpi, niin tulen ehdottamaan, että sitä ei implementoida.

Sotilaseläkeiästä on niin ikään useampia kysymyksiä. Siitä valitettavasti en pysty enem-pää kertomaan. Se tapahtui, tämä eläkeiän nosto, vastoin puolustushallinnon toivetta, joten meillä on paraikaa työn alla selvitys, mitä tämän asian kanssa tehdään. Selvää on, että tässä tilanteessa ei ole mahdollisuuksia 600 uuden viran perustamiseen eli 40 miljoonaan eu-roon lisäkustannuksia puolustushallinnolle, joten jotain muuta luovaa ratkaisua on pakko keksiä.

Edustaja Haavisto kysyi eurooppalaisen puolustusyhteistyön kehittymisestä Ranskan avunantopyynnön jälkeen. Saa nähdä, mihin se johtaa, mutta tämä on Suomen kannalta en-nen kaikkea mielenkiintoinen harjoitus, mitä apua on saatavilla silloin, kun sitä pyytää.

Edustaja Terho kysyi Maavoimista, ja nyt tällä vaalikaudella on nimenomaan Maavoi-mien vuoro. Meillä on puutteita ilmatorjunnassa, panssarintorjunnassa, viesti- ja johtamis-järjestelmissä ja ihan konkreettisesti ampumatarvikkeissa. Tämä johtuu pitkälti viime vaa-likaudella tehdyistä mittavista leikkauksista puolustusbudjettiin, jotka estivät Maavoimien elintärkeitä kehittämishankkeita.

Edustaja Salolainen kysyi — ja oli joku muukin, joka kysyi — Suomi—Ruotsi-yhteis-työstä, sen syventämisestä. Tällä hetkellä se yhteistyö kiistämättä on rauhan ajan yh-teistyötä, mutta se ei sulje pois mahdollisuutta, ettemmekö kriisin aikana voisi yhteistyötä tehdä, ja tämä on nimenomaan se Suomen keskeinen motiivi tämän yhteistyön kehittämi-seen. Meillä on siihen valmiutta, ja meillä on siihen riittävästi resursseja, joten antaa junan mennä eteenpäin vain. Kehitys on mielestäni vakaalla pohjalla.

Kriisinhallinta-asiasta oli useampi kysymys. Kysyttiin, olinko kääntänyt takkini kriisin-hallinnan suhteen. Tästä ei ole kyse, vaan kyse on hallituksen linjasta, ja missään vaihees-sa ei ole määritelty, etteikö Suomi 90 henkilöllä kriisinhallintaan osallistuisi. Kyse on vain siitä, että maailman tilanteita on vaikea ennustaa, joten näitä asioita vain joudutaan rahoit-tamaan lisäbudjetilla. Näitä asioita on kerta kaikkiaan vaikea ennustaa.

Täydennyspoliisijärjestelmästä esitti edustaja Mattila kysymyksen. Ehdotukseni asiasta on otettu sisäministeriössä hyvin vastaan, ja ehkä siitä vielä jotain syntyy, koska sotilaspo-liisikoulutuksen saaneessa reservissä olisi hyvin käyttömahdollisuuksia, jos poliisille halu-taan oma reservi kriisitilanteita varten muodostaa.

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Edustaja Kivelä kysyi Puolustusvoimien henkilöstön mahdollisesta väsymyksestä, ja kieltämättä — olen kiertänyt varuskuntia tässä puolen vuoden aikana aika lailla ja olen kysynyt aina henkilöstöjärjestöjen edustajilta tilanteesta — tämä on myös käynyt esille. Puolustusvoimauudistus vähensi 2 000 tehtävää Puolustusvoimista, ja sama työ tehdään pienemmällä henkilöstömäärällä, ja samaan aikaan tänä vuonna kertausharjoitusten määrä nostettiin korkeammaksi kuin mitä se aikaisempina vuosina on ollut, niin että kieltämättä tätä väsähdystä on ollut. Mutta toivottavasti ensi vuosi on helpompi, kun uudistus on ikään kuin loksahdanut paikalleen ja kertausharjoitusten järjestämisestäkin on parempaa kokemusta.

Edustaja Heinäluoma viittasi erillisrahoitukseen Ilmavoimien tulevaan strategiseen suurhankintaan ja viittasi myös koneiden lukumäärään. Mitään hävittäjäkoneiden lukumäärää ei kuitenkaan vielä ole määriteltä. Nyt on tiedonhakupyyntö meneillään, ja ratkaisu jää sitten seuraavalle hallitukselle. Ja toivoo sopii edustaja Kaikkosen tavoin, että tälle suurelle strategiselle hankinnalle — unohtamatta Merivoimien Laivue 2020 -hanketta — löytyy tulevasta eduskunnasta, tulevasta hallituksesta myötemieltä, koska maanpuolustus on yhteinen asia. Mielestäni tähän konsensuksen hakemiseen tarjoutuu mahdollisuus niin ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon valmistelussa kuin puolustuselonteon valmistelussa.

Yleiskeskustelu keskeytettiin kello 14.00.

---

Yleiskeskustelua jatkettiin kello 22.39.

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Nyt jatketaan puolustusministeriön hallinnonalaan koskevan pääluokan 27 käsittelyä.

**22.39 Jari Ronkainen ps:** Arvoisa puhemies! Nyt meillä viimeinkin on hallitus, joka on huomionut sen, että Puolustusvoimia on aiempina vuosina ajettu alas oikein urakalla. Kerrankin näemme toisen suunnan ja määrärahoja lisätään. Olemme jääneet materiaalihankinnoissa merkittävästi jälkeen siitä, mikä on todellinen tarve. Silti jotkut haluavat leikata tästä. Sitä en pysty ymmärtämään, kun pikemminkin meidän pitäisi löytää jo pelkästään uskottavan puolustuskyvyn ylläpitämiseksi jopa budjetoitua enemmän rahaa. Mutta tässä taloustilanteessa se ei tietenkään ole mahdollista.

Suomen puolustus perustuu vahvaan reserviin. On hyvä, että budjetissa on tämä otettu huomioon esimerkiksi tukemalla vapaaehtoista maanpuolustusta ja lisäämällä kertausharjoituksia. Tämä on erittäin kannatettavaa puolustuspolitiikkaa.

**22.41 Lea Mäkipää ps:** Arvoisa puhemies! Puolustusministeriön hallinnonalan määrärahoiksi ehdotetaan vajaata 2,9:ää miljardia, joka on noin 227 miljoonaa euroa enemmän kuin viime vuonna. Suomen oman, kansallisen puolustuksen uskottavuudesta on huolehdittava. Puolustusministeriön hallinnonalalla ollaan tekemässä tarpeellisia määrärahalisäyksiä niin toimintamenoihin kuin materiaalihankintoihinkin.

Viime hallituskaudella tehtiin säästöjä, joiden vaarana on Suomen puolustuskyvyn rapautuminen. Puolustusvoimauudistus rahoitettiin pitkälti puolustusmateriaalihankintojen



## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

kustannuksella ja toiminnasta tinkimisellä. Tehdyt leikkaukset kerryttivät myös kunnossapito- ja koulutusvelkaa. Puolustusvoimat on tänä vuonna pystynyt palauttamaan toiminnan tason, ja se pystytään säilyttämään myös tulevana vuonna.

Valiokunta on pitänyt ongelmallisena, että toimintamenoja joudutaan rahoittamaan uusien hankintojen kustannuksella. Materiaalihankintojen osuuden tulee olla noin yksi kolmasosa puolustusbudjetista uskottavan puolustuskyvyn ylläpitämiseksi. Vaikka budjetin momenttitarkastelussa materiaalihankintoihin näyttäisi olevan vain 22 prosenttia koko sotilaallisen maanpuolustuksen varoista, niin käytännössä lähes kaikki varaosat ja järjestelmien ylläpito, ohjelmapäivitykset ynnä muut sekä ampumatarvikkeet katetaan toimintakulujen momentilta. Tämä on budjettitekninen juttu ja sinällään vaikeuttaa kokonaisuuden hahmottamista, kuten ministeri Niinistökin mainitsi.

Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen 2016 -tilausvaltuuden menot ajoittuvat vuosille 2016—20. Haasteellista on rahoituksen riittävyys Puolustusvoimien tulossa oleviin suuriin materiaali-investointeihin, kuten Laivue 2020 -hankkeeseen ja Hornet-torjuntahävittäjien korvaamiseen. Näitä hankintoja ei voida sisällyttää normaaliin hankintabudjettiin, vaan niitä varten tarvitaan erillisrahoitus. Hyvä, että valiokuntakin pitää erillisrahoi-  
tusta välttämättömänä.

Toimintaympäristön nopea muutos edellyttää nykyistä korkeampaa Puolustusvoimien toimintavalmiutta. Valmiuden tehostamiseen tarvitaan riittävä rahoitus. Kiireellisiä toimenpiteitä vaativat erityisesti Maavoimien nopean toiminnan valmiuden nostaminen ja kyberpuolustuskyvyn kehittäminen. Suomen geostrateginen asema sotilasliiton rajalla ja suurvallan naapurina on otettava huomioon puolustuksen kehittämisessä. Suomen puolustuskyvyn ylläpidon ensisijaisena päämääränä on muodostaa ennalta ehkäisevä kynnys sotilaallisen voiman käytölle ja sillä uhkaamiselle sekä kyky torjua maahamme kohdistuvat mahdolliset hyökkäykset.

Vapaaehtoinen maanpuolustus ja omaehtoinen toiminta ovat kustannustehokasta tukea ja täydennystä Suomen puolustusjärjestelmälle ja yksi maanpuolustuksemme peruspilareista nyt ja tulevaisuudessa. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksessä sotilaallista koulutusta annettiin vuonna 2015 noin 80 000 vuorokautta 28 000 reserviläiselle.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman mukaisesti Suomi vähentää osallistumistaan sotilaallisiin rauhanturvaoperaatioihin siten, että keskitytään Suomen kannalta merkityksellisiin ja vaikuttavimpiin operaatioihin. Tämän johdosta määrärahatarve vähenee vuodesta 2016 asteittain. Libanonin UNIFIL-operaation osuus on lähes puolet momentin määrärahoista. Seuraavaksi suurimmat ovat Afganistanin RS-operaatio ja Irakin koulutusoperaatio. Koska turvallisuustilanne maailmassa saattaa muuttua, mahdollisiin uusiin kiireellisiin operaatioihin on varauduttava tarpeen mukaan.

Myös annoimme lausunnon tästä asedirektiivistä. EU:n asedirektiivillä voimaan tullessaan olisi huomattava vahingollinen merkitys maanpuolustukselle. Kielto lopettaisi maanpuolustuskyvyn ylläpitoon liittyvän reserviläistoiminnan. Direktiiviin tulisi saada kansallinen poikkeamismahdollisuus jäsenvaltion kansallisen turvallisuuden ylläpitoon liittyvän ampuma-asetoiminnan, kuten reserviläistoiminnan, mahdollistamiseksi.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Meneillään olevaa kriisiä on sanottu jopa (Puhemies koputtaa) suurimmaksi sitten toisen maailmansodan. Suomi on geopolittisesti hankalassa paikassa, ja maata koettelee lisäksi vaikea tilanne. Kaikesta huolimatta meillä pitää olla itsenäinen puolustus, ja tavoitteena on kansallisen puolustuksen (Puhemies koputtaa) vahvistaminen ja oman maan etu.

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

22.46 **Thomas Blomqvist r:** Värderade herr talman! Försvarsmakten har gått igenom en stor förändringsfas under de senaste åren. Trots att försvarsmaktsreformen var svår och omfattande så var den helt nödvändig för att kunna garantera en effektiv verksamhet. Jag är nöjd med hur reformen genomfördes och med resultaten. Men nu behöver försvarsmakten arbetsro. Finansieringen måste tryggas och de inbesparingar som försvarsmaktsreformen gav räcker inte. Den parlamentariska arbetsgruppen, ledd av ledamot Kanerva, som avslutade sitt arbete hösten 2014 poängterade att tilläggsfinansiering behövs för att upprätthålla vår försvarskapacitet och till materielinvesteringar.

Arvoisa herra puhemies! Maanpuolustusjärjestöt, pääasiassa Maanpuolustuskoulutusyhdistys MPK, harjoittavat tärkeää aatteellista kansalaistoimintaa, joka vahvistaa kansalaisten puolustustahtoa ja tukee viranomaisten ja kansalaisten kykyä selvitä erilaisista turvallisuustilanteista. Vapaaehtoinen maanpuolustus tukee myös muiden viranomaisten kuin Puolustusvoimien valmiustoimintaa. Kun panostukset ovat pienentyneet, on MPK:n ja sen jäsenyhdistysten harjoittama toiminta käynyt yhä tärkeämmäksi. Sen vuoksi olen todella iloinen siitä, että valtiovarainvaliokunta ehdottaa, että tähän toimintaan tulee osoittaa 400 000 euroa lisää.

Värderade talman! De nordiska länderna är en naturlig referensgrupp för Finland. I en världsomspännande jämförelse hör Finland liksom de övriga nordiska länderna till de mest framgångsrika och stabila välfärdsstaterna i väst. Därför faller det sig naturligt för de nordiska länderna att i en anda av solidaritet bedriva samarbete på området för just utrikes- och säkerhetspolitik. I det nordiska försvarssamarbetet bör vi eftersträva ett sådant operativt, ekonomiskt och tekniskt mervärde för försvaret som i fortsättningen möjliggör en ännu närmare samverkan mellan de nordiska försvarsmakterna och som gör det möjligt att gemensamt utveckla, underhålla och utnyttja både de nationella och de gemensamma kapaciteterna, speciellt gällande samarbetet med Sverige som tog stora steg framåt under senaste riksdagsperiod med de tidigare försvarsministrarna Wallin och Haglund i spetsen. Där finns det ännu en hel del outnyttjad potential. Jag stöder varmt ett fördjupande av det samarbetet och är glad över att också minister Niinistö ser ut att göra det.

Arvoisa puhemies! Haluan palata asiaan, joka ei sisälly budjettikirjaan ainakaan vielä mutta joka tulevaisuudessa tulee näkymään siellä. Puhun sotilaseläkeiän nostamisesta. Olen pettynyt siihen, että vaikka puolustusvaliokunta yksimielisesti painotti, että sotilaseläkeikää ei voi nostaa, valiokunnan mielipidettä ei tässä asiassa huomioitu. Puolustusvaliokunnan saaman selvityksen mukaan sotilaseläkkeitä koskeva osio hallituksen esityksessä on valmisteltu puutteellisesti eikä puolustushallinnon edustajia tai ammattisotilaiden etujärjestöjä ole kuultu riittävässä määrin. Jos ja kun sotilaseläkejärjestelmää nyt muutetaan, myös puolustusjärjestelmän perusteita on tarkasteltava uudelleen. Muutoksilla on merkittävä negatiivinen vaikutus Suomen puolustusjärjestelmään ja rajaturvallisuuteen poikkeusoloissa, ja ainakin se tulee lisäämään puolustuksen kustannuspaineita.

Totean lopuksi, että nyt käsittelyssä oleva puolustusbudjetti ei ole riittävä tarvittavien materiaali-investointien tekemiseen. Ellei rahoitustaso nouse, joudutaan tinkimään sekä materiaalihankinnoista että toiminnasta. Sen lisäksi Puolustusvoimien tehtävien toteuttaminen tulevaisuudessa edellyttää nykyistä korkeampaa toimintavalmiutta ja taistelukestävyyttä. Tämän takia ruotsalainen eduskuntaryhmä on sitä mieltä, että Puolustusvoimien

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

määrärahoja olisi pitänyt korottaa, ja omassa varjobudjetissamme näin myös ehdotimme. — Kiitos.

**22.51 Arja Juvonen ps:** Arvoisa puhemies! Pidän hyvänä asiana, että puolustusministeriön hallinnonalan määrärahoja ehdotetaan lisättäväksi kuluvaan vuoteen verrattuna. Määrärahojen kasvu johtuu pääasiassa materiaalihankintojen menojen myöhentämisestä. Puolustusvoimat on pystynyt palauttamaan vuonna 2015 toiminnan tason, ja selvityksen mukaan tämä taso pystytään säilyttämään myös vuonna 2016. Toimintamenojen osalta toimintaympäristön muutos edellyttää Puolustusvoimien toimintavalmiutta. Kiireellisiä toimenpiteitä vaatii erityisesti Maavoimien nopean toiminnan valmiuden nostaminen. Yhtenä keskeisenä taustasyynä tähän on Ukrainan kriisi. On varmistuttava, että vasteajat vastaavat toimintaympäristön vaatimuksiin.

Arvoisa puhemies! Toisena kiireellisenä toimenpiteenä on kyberpuolustuskyvyn kehittäminen. Suomalaiset sivustot ja tietoverkot on suojattava kyberhyökkäyksiä vastaan, ja kyberhyökkäys ja kybersotahan ovat juuri sitä, mitä tulevaisuudessa me saamme pelätä, ja sen torjumiseen pitää kohdentaa, ja kohdennetaankin, resursseja.

**22.52 Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Puolustusministeriön pääluokka on pienestä koostaan huolimatta meidän maamme kannalta äärimmäisen tärkeä pääluokka. Määrärahat ovat hieman vajaa 3 miljardia euroa, mikä on kuitenkin näinkin ison pinta-alan maana kohtuullisen vaatimaton luku. Vaikka lisäystä tulee määrärahoihin, niin pitää muistaa, että tästä määrärahasta 227 miljoonaa euroa menee jo aiemmin tehtyihin hankintoihin, jotka joudutaan rahoittamaan ensi vuoden budjetista. Nämä ovat kalustohankintoja, jotka ovat puolustuskyvyn ja uskottavuuden kannalta välttämättömiä.

Arvoisa puhemies! Kiinnittäisin erikoista huomiota siihen, että puolustusministeriön menot ovat maassamme bruttokansantuotteesta 1,37 prosenttia, joka on todella pieni ja vaatimaton luku. Mutta voi todeta, että Puolustusvoimat tekee tässä maassa erittäin hyvää ja laadukasta työtä hyvin pienillä määrärahoilla. Voi sanoa, että tuotos—panos-suhde maassamme tässä asiassa on erittäin hyvä. Puolustusvoimatkin on omalta osaltaan käynyt läpi tämän valtionhallinnon menoleikkauksen tähän asti, ja puolustusministeriö on oikeastaan ainoana ministeriönä toteuttanut annetut säästötoimet sataprosenttisesti. Tästä pitää kyllä puolustusministeriön ihmisille ja Puolustusvoimille lausua parhaat kiitokset hyvin tehdystä työstä. Säästötoimet tehtiin, niin kuin sotilaille kuuluu, täsmällisesti ja annetun tehtävän mukaisesti.

Kertausharjoitukset palautetaan ensi vuonna, ja on jo palautettu tänäkin vuonna, sille tasolle, mitä uskottavan puolustuksen taso vaatii. Sehän tarkoittaa tietysti, että Maavoimat harjoittelee riittävän määrän maastovuorokausia per reserviläinen. Ilmavoimien lentotunnit ja niihin liittyvä kenttähenkilöstön ja Ilmavoimien muun henkilöstön koulutus on saavuttanut vaadittavan tason, ja myös merellä tapahtuvat kertausharjoitukset alusvuorokausilla mitattuna on palautettu hyvälle tasolle.

Pitää muistaa, että pienen maan puolustamisen kannalta äärimmäisen tärkeitä ovat kolme asiaa: maanpuolustustahto, riittävän hyvä kalusto ja sitten ennen kaikkea riittävä koulutus, jotta Puolustusvoimissa palvelevat ja reserviläiset ja varusmiehet saavat riittävän hyvän koulutuksen annettuja tehtäviä varten. Uskottavuuteenhan puolustusmäärärahoilla voimme tässä talossa vaikuttaa, mutta maanpuolustustahto on suomalaisten itsensä asia. Edus-

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

kunta antaa siihen kehykset, ja sen jälkeen tämä muu työ tehdään tuolla kentällä joko reservin eri toimenpiteissä tai sitten varuskunnissa sotilaiden tekemänä.

Kaiken taustalla on viime kaudella istunut parlamentaarinen selvitystyöryhmä, jonka raportin mukaisesti materiaalihankintoihin ensi vuonna sijoitetaan 50 miljoonaa euroa. Summa on pieni ottaen huomioon sen, että tämän päivän suuri ongelma Suomen valtiolle on puolustusmateriaalihankintojen valtava vuosittainen hinnannousu. Mitä hienompaan tekniikkaan mennään, sitä suurempi se nousu on.

Ja kaikki me tiedämme, arvoisa puhemies, että edessä oleva Ilmavoimien uusien torjuntahävittäjien hankinta ei tietenkään koske näitä käyttömäärärahoja. Se pitää hoitaa erillisellä rahoituksella, mutta se tulee olemaan Suomen puolustusvoimien historian suurin hankinta. Mitä nykyaikaisempaa tekniikkaa hankimme, sitä enemmän se maksaa. Hinnannousu ei ole vuosittain 1:tä eikä 2:ta prosenttia, se voi olla 10 prosenttia vuoteen. Kysymys on niin huipputekniikasta.

Materiaalihankintojen osuus budjetista on nyt tuo 22 prosenttia, vaikka sen pitäisi olla kaluston uskottavuuden ja toimivuuden kannalta luokkaa 30 prosenttia. Tässä meillä on vielä kirittävää. Valtiovarainvaliokunta aivan oikein kiinnittää mietinnössään huomiota siihen, että Suomen oma puolustusmateriaalituotanto on kohtuullisella tasolla mutta sen säilyttäminen tulevaisuudessa on äärimmäisen tärkeää. Tänäkin päivänä on tärkeää, että pystymme myös kriisiolosuhteissa meidän armeijan toimintakyvyn turvaamaan omalla tuotannolla, mikä on äärimmäisen tärkeää. Pitää aina muistaa, että jos kriisiaika iskee tähän maahan tai maailmaan, niin silloin se naapurin apu, yhteistyöapu yhteistyökumppaneilta ei välttämättä ole itsestäänselvyys.

Tässäkin asiassa, arvoisa puhemies, voi sanoa, että kun pidämme oman maamme kunnossa ja pystymme toimimaan itsenäisesti, selviämme tulevistakin vuosista paljon paremmin kuin siinä tilanteessa, että olisimme toisista riippuvaisia.

**22.57 Krista Mikkonen vihr:** Arvoisa puhemies! Puolustusvaliokunnan jäsenet ovat tässä hyvin kertoneet tätä kokonaistilannetta puolustusministeriön hallinnonalalta. Niinpä nostan vain muutaman yksityiskohdan tähän budjettiin liittyen.

Pidän hyvin valitettavana, että kriisinhallinnan määrärahoja on vähennetty, ja siksi vihreät esittävätkin talousarvioaloitteessa niiden lisäämistä 5 miljoonalla eurolla. Tiedämme, että kriisinhallinnan tarve ei maailmassa tule vähenemään, päinvastoin, ja vaikka hallitus on kertonut, että sitten lisäbudjeteilla näihin voidaan lähteä mukaan, niin pidän huonona sellaista käytäntöä, että lisätalousarvioilla hoidetaan asioita, jotka voisivat olla suoraan talousarviossa, sillä se vaikeuttaa kustannusten seurantaa ja talouden läpinäkyvyyttä. Koska olemme vastuullinen puolue, yritimme etsiä nämä rahat hallinnon sisältä, ja niinpä esitämme sen sieltä materiaalipuolelta, koska käyttömenoista sitä on hyvin hankala ottaa, jotta emme vaaranna näitä kertausharjoitusmääriä.

Toinen asia on se, että suuria hankintoja on tulossa tällä kaudella: Laivue 2020 ja sitten ensi kaudella hävittäjähankinnat, joiden valmistelu aloitettiin jo nyt. On tärkeää, että tässä hyödynnämme mahdollisimman paljon omaa teollisuuttamme, niin että näiden hankintojen yhteydessä työpaikkoja jää myös Suomeen.

Kolmas asia on puolustushallinnon uudistus, joka tehtiin viime kaudella. Se oli mielestäni tärkeä, ja yhdyn niihin kiitoksiin, mitä edustaja Hoskonen tässä esitteli, että Puolustusvoimat todella sai sen tehtyä ja sai kaivettua nämä säästöt. Mutta valitettavaa on, että nyt

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

aika paljon näistä saavutetuista säästöistä menee valtion toiseen taskuun eli Senaatti-kiinteistöille, ja tähän pitäisi kyllä löytyä joku kestävämpi ratkaisu.

Lopuksi: On hyvä, että maanpuolustusjärjestöille annettiin lisää rahaa. Toivon, että myös muilla hallinnonaloilla järjestöjen rajut leikkaukset palautettaisiin, kuten kehitysyhteistyössä.

**22.59 Marisanna Jarva kesk:** Arvoisa puhemies! Puolustusvoimat on joutunut aiemmin merkittävien leikkausten kohteeksi, ja tämä kehitys on uhannut viedä puolustusvalmiutemme kehittymistä väärään suuntaan. Tässä maailmantilanteessa onkin tärkeää, että Sipilän hallitus ja eduskunta tulevat lisäämään Puolustusvoimien määrärahoja kestävällä tavalla. Varusmiesten koulutuksesta ei tule tinkiä, ja materiaalihankintoihin nyt voidaan tehdä myös ajanmukaista päivitystä, jotta joukkojemme varustelu vastaa paremmin nykypäivän tarpeita. Kertausharjoitusten määrä pidetään myös jatkossa asiallisella tasolla. Reserviläisten osaamisen ylläpidon ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen jatkuvuuden osalta on ehdottoman tärkeää, että Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen lailla vahvistettuun toimintaan varataan edelleen riittävä rahoitus. MPK:n kohtuullisena pidettyyn määrärahaan vuosittain kohdistuva veivaus puolustusministeriön, valtionvarainministeriön ja eduskunnan välillä olisi kuitenkin syytä saada perinteenä jo katkaistua ja antaa toimintarauha tälle koko maassa kattavasti ja tuloksellisesti toimivalle maanpuolustusalan koulutusorganisaatiolle.

Arvoisa puhemies! Kertausharjoitusten lisäksi vapaaehtoisen koulutuksen ja omatoimisen ammutaharjoittelun mahdollisuus on meillä reserviläisillä ollut ja on tuleva olemaan puolustuskykymme ylläpidossa tärkeä osa. Tähän liittyen tämä asedirektiivi, mikä nyt on suunnitteilla EU:ssa, on tehoton tapa, joka ei tule terrorismitekoja vähentämään sen takia, koska näihin todellisiin ongelmiin ei puututa tällä asedirektiivitavalla. Jos tätä poikkeusta ei Suomeen saada, niin nimenomaan nämä harjoittelumahdollisuudet tämän meidän järjestelmämme puitteissa, mikä perustuu yleiseen asevelvollisuuteen ja siihen, että reserviläiset aktiivisesti itse harjoittelevat ja ylläpitävät omia maanpuolustustaitojaan, tulevat merkittävästi vaikeutumaan. Meidän maanpuolustusjärjestelmämme, joka perustuu yleiseen asevelvollisuuteen, on tehokas ja edullinen, ja tätä ei saa vaarantaa.

Arvoisa puhemies! Eläkeiän noston yhteydessä, kun kaikki puolueet ovat onnistuneesti vieneet tämän eläkeuudistuksen eteenpäin — hyvä näin — tämän uudistuksen yhteydessä myös ammattisotilaiden eläkeikä nousee. Kuitenkin riittävän sodanajan joukon varmistamiseksi hallituksen on huolehdittava reservivajeen paikkaamisesta tämän muutoksen myötä.

Arvoisa puhemies! Maanpuolustukseen liittyen ja siihen, että maamme on valmistautunut tarvittaessa kriisiaikoihin ja mahdollisiin sotatilanteisiin, näiden aseellisten maanpuolustustaitojen, materiaalihankintojen ja muiden osalta meidän on myös huolehdittava huoltovarmuudesta. Tässä on hyvin ikävää kehitystä ollut viimeisten vuosien, jopa vuosikymmenien aikana. Tällä hetkellä esimerkiksi meidän ruuantuotantotilanteemme on sellainen, että omavaraisuus on laskenut koko ajan, ja tässä epävarmassa maailmantilanteessa meidän tulisi tehdä kaikkemme, että jos esimerkiksi rajoilla tulisi sellainen tilanne, että erilaisia elintarvikkeita on vaikeampi saada, niin tämänhetkiseen tilanteeseen, joka ei ole hyvä, on puututtava. Biotalouteen, minkä kehittämiseen hallitus nyt panostaa, liittyy myös ruuantuotanto ja elintarviketuotanto, myös jalostustoiminta, ja tähän on saatava lisäsatsauksia, ja meidän on saatava uusia yrittäjiä tälle alalle.

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Arvoisa puhemies! Haluan vielä nostaa yhtenä tärkeänä asiana esiin aiemmin, tänäänkin päivällä esiin tulleen ajatuksen siitä, että meidän olisi hyvä maanpuolustuskoulutukseenkin liittyen nuorille tarjota tulevaisuuskutsunnat, joihin myös naiset kutsuttaisiin jatkossa mukaan, ja tuotaisiin maanpuolustuskoulutusta esille myös heille. Tämä olisi myös osa nuorisotakuun toteutumista jatkossa, kun nuorille sekä annettaisiin mahdollisuuksia tutustua maanpuolustuskoulutustoimintaan että käytäisiin läpi myös heidän elämäntilannettaan koulutuksen, työelämän (Puhemies koputtaa) ja perhetilanteen osalta. Tässä eri osapuolet voittaisivat nuoren ikäpolven kohdalla.

**23.05 Anne Louhelainen ps:** Arvoisa puhemies! Ensin kiitos hyvästä työstä parlamentaariselle selvitysryhmälle, jonka raportin mukaisesti puolustusmäärärahoja korotetaan.

Yleinen asevelvollisuus on keskeinen osa Suomen puolustusta. Yleisellä asevelvollisuudella on vankka tuki niin asevelvollisten, valtion johdon kuin kansankin parissa. Maamme puolustamisen mahdollistavat yleinen asevelvollisuus ja hyvin koulutettu reservi. Reserviläisten taitoja ylläpidetään omaehtoisen harjoittelun kautta mutta myös kertausharjoitusten sekä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kautta.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman mukaisesti reservin kertausharjoitusten määrä pidetään riittävänä. Myös vapaaehtoisten harjoitusten ja reservin omaehtoisen koulutuksen edellytykset turvataan.

Arvoisa puhemies! Vapaaehtoisella maanpuolustuksella on merkittävä rooli Suomen puolustusjärjestelmissä. Tämän totesi myös valiokunta. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnalla vahvistetaan reservin suorituskykyä sekä yleistä maanpuolustustahtoa. Valiokunta ehdottaakin 400 000 euroa maanpuolustusjärjestöjen tukemiseen. Maanpuolustuskoulutusyhdistys MPK on viime vuosina paikannut myös Puolustusvoimien kertausharjoituksissa ollutta vajetta. Valiokunta piti tarpeellisena, että tätä kustannustehokasta toimintaa hyödynnetään jatkossakin. MPK:n taloudelliset toimintaedellytykset tulee turvata jatkossakin.

**23.06 Mika Kari sd:** Arvoisa rouva puhemies! Puolustusvoimilla on edessään yhdet historiansa suurimmista materiaalihankinnoista. Ilman näitä investointeja puolustuksemme perusvalinnat vaatisivat uudelleenarviointia. Parlamentaarisen työryhmän päättämä rahoitus ei riitä merkittävien suorituskykyhankkeiden rahoitustarpeisiin. Merivoimilla on edessään Laivue 2020 -hanke, jonka tavoitteena on korvata 2020-luvulla vanhentuva Merivoimien taistelualuskalusto. Laivue 2020 -hankkeen noin miljardin euron tilausvaltuus sisältyy kehyspäättökseen, mutta tämän lisäksi Ilmavoimien Hornet-kaluston suunniteltu elinkaari päättyy ensi vuosikymmenen loppuun mennessä. Koska hankintaprosessi ulottuu yli vaalikausien, on syytä kysyä hallitukselta suunnitelmia siitä, miten Ilmavoimien kaluston uudistaminen ja sen suunniteltu rahoitus aiotaan aikanaan hoitaa. Tähän tarvitaan parlamentaarista näkemystä.

Toisena asiana haluan nostaa esille koulutetun reservin tärkeyden Puolustusvoimien tehtävien hoidon kannalta. Puolustuskyvyn kannalta olennaista on paitsi varusmiesten ja reservin määrä myös heidän saamansa koulutuksen kesto ja sen taso. Puolustusvoimien uudistuksen yhteydessä reservin kertausharjoitusmäärärahoja leikattiin. Vuonna 2014 parlamentaarisen työryhmän yhteinen tahto oli, että määrärahojen tasoa nostetaan. Tänä vuonna tilanteeseen on saatu parannusta. On ensiarvoisen tärkeää, että kuluvan vuoden tasolla pysytään myös seuraavina vuosina koko kehyskauden ajan.

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Hallitus esitti vapaaehtoisen maanpuolustustyön tukemiseen osoitettua määrärahaa pienennettäväksi noin 400 000 eurolla. Isoin vaikutus leikkauksella olisi ollut Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toimintaan. Maanpuolustuskoulutusyhdistys on kouluttanut Puolustusvoimien tilaaman koulutuksen kautta vuosittain 11 000 reserviläistä ja sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen kautta 18 000 reserviläistä vuodessa. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen tarjoama koulutus on erittäin tärkeä reserviläisten osaamisen täydentämiseksi kertausharjoituksia tukevana toimintana. Onneksi maan hallitus perui leikkauksen.

Arvoisa puhemies! Koulutetun reservin ylläpitämiseen on tänä syksynä kohdistunut myös muita, määrärahavähennyksen ulkopuolisia paineita. Yksi niistä on komission asedirektiiviehdotus, jossa esitetään muun muassa, että lippaallisten itselataavien kertatulta ampuvien siviilikäyttöön valmistettujen ampuma-aseiden hankinta ja hallussapito kielletäisiin yksityishenkilöiltä myös deaktivoituina. Puolustusvaliokunta totesi lausunnossaan, että tällainen kielto voimaan tullessaan lopettaisi Suomen nykymuotoisen omaehtoisen ja omakustanteisen maanpuolustuskyvyn ylläpitoon liittyvän reserviläistoiminnan. Tämä taas heikentäisi merkittävästi Suomen puolustuksen uskottavuutta tilanteessa, jossa turvallisuusympäristömuutos korostaa osaamisen ja valmiuden merkitystä. Ampumataito on merkittävä osa suomalaisen reservin toimintakykyä.

Puolustusvaliokunnan lisäksi maa- ja metsätalousvaliokunta ja hallintovaliokunta antoivat direktiivistä varsin kielteisen arvion. On varsin ongelmallista, että direktiiviehdotuksessa ei mitenkään huomioida Suomen erityispiirteitä, jotka koskevat vapaaehtoisen maanpuolustuksen ja reserviläistoiminnan merkitystä osana maanpuolustusratkaisumme.

Suomen tulisi olla nyt hyvin aktiivinen EU-tasolla etsiäkseen samanmielisiä kumppaneita ja tullakseen kuulluksi. Valtioneuvoston kanslian EU-asioiden osaston lausunnon mukaan jäsenvaltiokohtaiset poikkeukset ovat hyvin harvinaisia EU-lainsäädännössä. Nyt pitää meidän ministereidemme vaikuttaa direktiivin muokkautumiseen niin, että direktiiviin tehtäisiin kaikkia jäsenvaltioita koskeva yleinen poikkeus maanpuolustustarkoituksessa, tai vaihtoehtoisesti niin, että kielto poistettaisiin direktiivistä kokonaan. Korostan, että tämä on eduskunnan valiokuntien ja sitä kautta suomalaisten puolueidenkin yhteinen tahto.

SDP esittää myös omassa vaihtoehdossaan kriisinhallinnan määrärahojen nostamista.

**23.11 Antero Laukkanen kd:** Arvoisa rouva puhemies! Suomen armeijan kalusto on vanhentunut ja heikentää uskottavaa puolustustamme nopeasti. Puolustushallinto toteutti vuosina 2012—2014 laajan puolustusvoimauudistuksen, jonka tavoitteena oli Suomen puolustuskyvystä huolehtiminen ja pysyvien kustannussäästöjen aikaansaaminen. Uudistuksella Puolustusvoimat sopeutettiin pieneneviin ikäluokkiin ja kasvaviin kustannuspaineesiin. Samaan aikaan kuitenkin toimintaympäristö Euroopassa on voimakkaasti muuttunut, ja keskustelu siitä, onko Suomen puolustus enää uskottava, on käynnistynyt. Valtiovarainvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että puolustusvoimauudistus rahoitettiin pitkälti puolustusmateriaalihankintojen kustannuksella ja toiminnasta tinkimällä. Valiokunta pitää ongelmallisena sitä, että toimintamenoja joudutaan rahoittamaan uusien hankintojen kustannuksella. Pitkällä tähtäyksellä tämä johtaa vielä suurempiin investointeihin, kun kalusto niin sanotusti hajoaa käsiin.

Arvoisa puheenjohtaja! Materiaalihankintojen osuus on vain noin 22 prosenttia ehdotetusta sotilaallisen maanpuolustuksen budjetista. Tasoa ei voida valiokunnan mielestä pitää riittävänä, jotta sodanajan joukot pystytään varustamaan tarvittavalla tavalla kaluston van-

## Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

hetessa. Suomella on Euroopan pisin raja naapurimaamme Venäjän kanssa, ja Euroopan unioni myös odottaa Suomelta sitä, että tällä rajalla meillä on uskottava puolustus.

**23.13 Jari Ronkainen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Suomella on oltava uskottavat puolustusvoimat. Tänään puolustusministeri kertoi, että tällä hetkellä ja lähitulevaisuudessa uusitaan Maavoimien kalustoa. Sen jälkeen uudistukseen pääsee laivasto tämän Laivue 2020 -hankkeen myötä. Viimeisimpänä uusitaan sitten Suomen Hornet-kalusto, joka alkaa tulla myös tiensä päähän.

Suomi aikoinaan liittyi niin sanottuun Ottawan sopimukseen, joka kielsi maamiinojen käytön ja valmistamisen. Tämä oli täysin järjetön päätös. Maamiinat olivat tärkeä osa Suomen maavoimien puolustuskykyä. Olisinkin halunnut tiedustella puolustusministeriltä: onko jo löytynyt maamiinat korvaava kalusto? Toivottavasti, tai ainakin löytyy lähiaikoina. Muutoin Suomen maanpuolustus voi olla askeleen lähempänä epäuskottavuutta.

**23.14 Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Edustajat Jarva ja Kari ottivat äsken esille EU:ssa suunnitellun asedirektiivin. Tällä direktiivillä olisi toteutuessaan merkittävä vaikutus Puolustusvoimien suorituskykyyn. Maamme puolustus pohjautuu yleiseen asevelvollisuuteen ja reserviläisarmeijaan, eikä Puolustusvoimilla ole — eikä todennäköisesti ole tulevaisuudessaakaan — riittävästi resursseja ylläpitää riittävän kattavasti reserviläisten perustaitoja. Toiminta perustuukin hyvin pitkälti omaehtoiseen harjoitteluun, ja yksi tärkeimmistä perustaidoista on hyvä ampumataito. Tätä on reserviläisten keskuudessa laajasti ylläpidetty harjoittelemalla omilla välineillä, omalla ajalla ja omalla kustannuksella. Ampumatoiminta on vuodesta toiseen ollut keskeinen ja suosittu toimintamuoto reservijärjestöjen keskuudessa ja toiminnassa, ja tämän takia on ehdottoman tärkeää, että Suomen maanpuolustuksen erityispiirteet otetaan huomioon EU:ssa tätä direktiiviä käsiteltäessä, että meidän puolustuksemme uskottavuus säilyy myös tulevaisuudessa.

Sitten vielä toisena asiana mainitsen lyhyesti, että pidän erittäin tärkeänä tätä valtiovarainvaliokunnan Maanpuolustuskoulutusyhdistys MPK:lle myöntämää 400 000 euron lisämäärärahaa. Tällä määrärahalla vahvistetaan erittäin kustannustehokkaasti reservin suorituskykyä ja maanpuolustustahtoa.

**23.16 Kari Kulmala ps:** Arvoisa rouva puhemies! Puolustushallinto toteutti vuosina 2012—2014 laajan puolustusvoimauudistuksen. Uudistuksen tavoitteena oli Suomen puolustuskyvystä huolehtiminen ja pysyvien kustannussäästöjen aikaansaaminen. Tällä uudistuksella lakkautettiin myös useita varuskuntia, kuten esimerkiksi Pohjois-Karjalassa Kontiorannan varuskunta. Uudistuksella Puolustusvoimat sopeutettiin tällä tavoin pieneneviin ikäluokkiin ja kasvaviin kustannuspaineisiin. Olen erittäin mielissäni siitä, että Puolustusvoimat on pystynyt palauttamaan vuonna 2015 toiminnan tason uudistuksen mukaisten tehtävien ja suorituskykyisten joukkojen tuottamisen edellyttämälle tasolle. Uskon, että tämä taso pystytään säilyttämään myös ensi vuonna.

On myös erittäin myönteistä, että puolustusmateriaalihankintoihin on pystytty lisäämään parlamentaarisen selvitystyöryhmän raportin mukaisesti 50 miljoonaa euroa. On selvää, että pidemmällä aikavälillä haasteena on rahoituksen riittävyys Puolustusvoimien tulossa oleviin suuriin materiaali-investointeihin, kuten Laivue 2020 -hankkeeseen ja Hornet-torjuntahävittäjien korvaamiseen. Näitä hankintoja ei voida sisällyttää normaaliin han-



### **Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp**

kintabudjettiin, vaan niitä varten tarvitaan erillisrahoitus, kuten muun muassa edustaja Kannerva kertoi aloituspuheenvuorossa.

Yleiskeskustelu päättyi ja pääluokan käsittely keskeytettiin.